

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravištvu v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1-50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Zločin nad državo: gmotno in moralno upropaščanje drž. uradništva.

Državno uradništvo kraljevine SHS živi v pomanjkanju. — Nedogledne posledice za državo. — Edino sredstvo proti korupciji in „zaradi“ je zadosten eksistenčni minimum. — Sedanje prejemke je treba zvišati.

Naši državniški ne verujejo, da ne moremo več izhajati s svojimi plačili, da nam ne bo mogoče več s sedanjo plačo preživljati družin, da že danes ne moremo skrbeti za dostojno in zadostno obleko družinam, da ne moremo s to plačo več plačevati nezno snov zvišanih najemnin za stanovanja in da nam grozi s 1. majem cesta — ker ne bo denarja, da bi plačali najemnino.

Državnih uradnikov — družinskih očev — se loteva obupa. Oni žive v upanju, da jim bo država priskočila na pomoč in jim bo zvišala dohodke.

Življenske razmere so vedno slabše!

Le vprašajte državnega uradnika, kateri izhaja samo s svojo plačo, ki jo prejema od države. Nihče! Kdor ima družino, pa naravnost trpi pod razmerami.

Lov za postranskimi zaslužki se je naravnost razpasel med državnim uradništvom. Kako tudi ne. Ker pa ni vsakdo tako srečen, da bi prišel do postranskih zaslužkov, se je pričela zloraba službe in tudi v Slovenijo, ki je slovela kot vzorna upravna edinica, prihaja zloglasna „zarada“, korumpirane razmere pridobivajo tal in gnolba grozi okužiti in zastropiti tudi slovenskega državnega uradnika.

Vsi klici obupa so zaman! Naši državniški ne slišijo, oni nečejo slišati. Korupcija pa uganja po državnih uradih svoje orgije naprej, v zvezi z njo pa partizanstvo in uradniki-partizani, ki so našim državnikom več — kot državni uradniki v resnični službi svojega poklica in v edini službi države.

Plače državnega uradništva so z življenskimi razmerami tako sramotne, da državni uradnik ne more živeti od njih. Služiti morajo le kot postranski dohodek, kateremu mora poiskati še drugih zaslužkov in virov, da lahko preživi in obleče sebe in družino.

Slep je, kdor tega ne vidi in s slepoto je udarjen kdor ne vidi, kam vodijo take razmere.

Dajte uradniku kruha, če hočete da se bo otrese korupcije, dajte mu eksistenčni minimum če hočete, da se bo lahko posvetil samo državnim službi. Ta klic, je klic danes še zdravega dela državnega uradništva. Jutri bo prepozno in zaman bode iskali zdravila in zdravil, s katerimi bi ozdravili okuženo telo.

In temu položaju nasproti, tem razmeram je kot porogljivo zasmehovanje prišel na občni zbor Zveze državnih nameščencev v Ljubljani glas o še nameravanem znižanju draginskih doklad s strani vlade. Ali se gospodje norčujejo iz razmer, ali hočejo tirati namenoma državno uradništvo in z njim državo v propast?

Informacije, ki jih je dobila Zveza državnih nameščencev za Slovenijo po svojih zaupnikih iz tajnih predalov ministrstev, je potrdilo pozneje dnevno časopisje. Iste informacije je dobil Činovniški Savez v Beo-

gradu in danes jih ne more tajiti niti več vlada.

Da prepreči nakano na državno uradništvo, je Glavni Savez državnega uradništva v Beogradu, katerega član je tudi Zveza državnih nameščencev za Slovenijo in potom nje naše pov. UJU, vložil dne 21. t. m. predsedniku vlade, predsedniku Narodne skupščine, finančnemu ministru in predsedniku finančnega odbora naslednjo spomenico:

V javnost je prodrla vest, da je v finančnem odboru Narodne skupščine padel predlog, naj se izvrši ponovno zmanjšanje prejemkov državnih uslužbencev, da bi se na ta način doseglo ravnotežje proračunskega predloga za leto 1928./29.

Ta vest je odjeknila širom cele naše države in je tudi med državnimi uslužbenci vseh strok izzvala enodušne proteste. Ob tej priliki smatra uprava Glavnega Saveza državnih uradnikov in uslužbencev, v kateri se nahaja tudi aktiven član vlade in nekoliko drugih visokih funkcionarjev, za svojo dolžnost, ki jo ji dikтира potreba zaščite legitimnih interesov onih, od katerih so bili postavljeni na čelo uradniške organizacije, da vas opozori na nedogledne posledice, ki bi jih izzvalo oživitvorenje tega predloga.

Notorično znano je dejstvo, da so državni uslužbenci v naši državi nezadostno nagrajeni in zasigurani. O tem so doslej ob več prilikah najbolj avtoritativne osebnosti dale povsem določne izjave, tako predstavnikom javnosti, kakor Narodni skupščini. Vsak objektivni človek, ki ve, kakšni so danes prejemki državnih uslužbencev, priznava in bo vedno priznaval, da so ti prejemki daleč pod najsiromašnejšim eksistenčnim minimumom.

To je priznala tudi kraljevska vlada z enim izmed svojih zadnjih zakonodajnih aktov: s predložitvijo predloga za zboljšanje gmotnega položaja sodniškega stanu Narodni skupščini. Pri tem je treba posebno poudariti, da velja ono, kar velja v gmotnem oziru za sodniški stan, tudi za vse ostale državne uradnike in uslužbence. V kolikor je zboljšanje prejemkov potrebno za eno, v toliko je potrebno tudi za druge skupine, brez katerih moderna država istotako ne more obstojati in napredovati.

Namesto pa, da bi se izvedlo zboljšanje, se napoveduje poslabšanje. Krivice, ki so bile storjene leta 1926, se skušajo ponovno storiti državnim uradnikom in uslužbencem v letu 1928. Ako bi se sprejel ta predlog, bi prišli državni uradniki v še težji položaj, v kakršnem so že danes. Že danes pa se ogromna večina izmed njih more preživljati samo z zadoščanjem, ki z vsakim dnevom zavzema večji obseg.

Uprava Glavnega Saveza državnih uradnikov in uslužbencev zato odločno odklanja, da bi se izvedel ta udarec na gmotno stanje državnih uslužbencev in njihovih družin. Apelira na človeška čustva in pravičnost in

tudi na državniško pojmovanje, ker se more ta udarec, naperjen proti državnim uslužbencem zelo lahko ukreniti proti državi.

Predsednik: dr. Jovanović. Tajnik: dr. Gjordjević.

Temu protestu in opozorilu se mora pridružiti tudi vse učiteljstvo in našim državnikom kličemo prav resno ob dvanajsti uri:

Rešite državo pravočasno neizbežne propasti in zvišajte plače vsemu državnemu uradništvu, da bo lahko preživljalo sebe in svoje družine, drugače vam ostanejo samo še sodniki in napolnjene ječe z državnimi uradniki — zločinci zaradi bede in iz obupa v katerega ga je poglala država in državni krmiljarji.

Anketa šolskih upraviteljev poverjeništva UJU iz mariborske oblasti.

Delokrog in organizacija šolsko-upravnega odseka pov. UJU. — Proučevanje šolskih razmer. — Proučevanje uredb in zakonov. — Pravna zaščita, nasveti in pomoč članom. — Zaščita glede nameščan in premeščanj. — Zaščita interesov in ugleda učiteljskega stanu potom tiska. — Člani šolsko-upravnega odseka pov. UJU v Mariboru.

(Dne 7. januarja 1928. na III. deški osnovni šoli v Mariboru.)

(Dalje.)

Delokrog in organizacija šolsko-upravnega odseka pov. UJU.

Po sprejetju predlogov poroč. tov. Iv. Dimnik o organizaciji in nalogah šolsko-upravnega odseka UJU, Odssek ima sledečo nalogo:

Šol. upr. odssek ima svrhu porazdeliti delo za ureditev organizacije, s tem razbremeniti poverjeništvo in biti njega posvetovalni organ.

Namen odseka je pomagati poverjeništvu in mu dajati nasvete v sledečih zadevah:

I. Organizirati mora proučevanje splošnih šolskih razmer, ter ugotavljati nedostatke, ki izvirajo predvsem iz šolsko-upravnega postopanja in odlokov.

Na podlagi tega bo lahko organizacija delovala za izboljšanje šolstva in prosvete.

Ta svoj cilj bo dosegal odssek, da bo dajal pobudo za sklicanje anket, na katerih se bodo razmotrivala šolsko-upravnega vprašanja. Zbiral pa bo lahko tudi kritike in predloge, ki jih bo podajalo članstvo, predvsem šolski upravitelji, pismenim potom.

O teh nadostkih bo odssek razpravljaj na svojih rednih sejah, bo na nje opozarjal prosvetno upravo potom osebnih intervencij, za katere bo dajal pobudo.

II. Organizirati mora proučevanje uredb in zakonov, ki so izdani in zadevajo šolstvo in prosveto oz. učiteljstvo ter mora postaviti predloge za njih izboljšanje.

Posebno važno je, da zasleduje kako se izvajajo uredb in zakonov ter opozarja na kvarno izvajanje in kvarne posledice poednih določb.

Poverjeništvo bo na podlagi utemeljenih predlogov obeh šol. upr. odsekov vplivalo potom lastnega tiska in dnevnega časopisja ter potom poslaniških klubov, oziroma poslancev na sestavo prosvetnih in onih splošnih zakonov in uredb, ki zadevajo vitalne interese šole, prosvete in učiteljstva.

Odssek bo pa dajal tudi pobudo za uredbe in zakone, ki naj jih izda prosvetna uprava v interesu šolstva, prosvete in urejenega dela stanu.

Zbira naj tudi material šolske in prosvetne zakonodaje drugih držav.

III. Organizirati mora pravno zaščito in pravno pomoč članom.

Ta zaščita in pomoč bi obstojala v posredovanju glede rešitev osebnih zadev, glede dajanja pravnih nasvetov in nudenja dejanske zaščite in pomoči pravno ogroženim članom.

Posredovanje glede rešitve osebnih zadev in vlog bo odssek lahko preskrbel pri prosvetnem odd. v Mariboru sam, glede izplačila in zadev, ki se rešujejo v Ljubljani ali Beogradu pa z intervencijo poverjeništva pri deleg. min. fin. v Ljubljani, oziroma potom centrale UJU v Beogradu.

Pravne nasvete bo lahko dajal potom svojih zvez odssek sam, v kolikor jih pa sam ne bo mogel rešiti, jih bo lahko rešil s pomočjo poverjeništva, ki se bo informiralo glede poednih področij v katere zadeve spadajo pri strokovnjakih potom Zveze drž. nameščencev, oziroma pri svojem odvjetniku, če treba taka pomoč.

Dejansko varstvo in zaščito pravno ogroženim članom bo lahko nudil odssek potom poverjeništva s tem, da bo poverjeništvo samo izdelalo pravilne vloge v svrhu pravne zaščite, da bo nudilo varstvo pri sodnih in izvensodnih oblastvih in uradih, da jih bo vzelo v zaščito potom stanovskega in poskrbelo za zaščito izvenstanovskega tiska, da bo poskrbelo za interpellacije in intervencije na višjih mestih, da jim bo nudilo pomoč potom odvjetnika ter zvez, ki jih bo dobilo poverjeništvo potom Zveze drž. nameščencev skoro v vseh področjih drž. upr.

Ko se posreči ustanoviti obrambni fond, bo poverjeništvo lahko naredilo tudi ojačeno obrambo in zaščito v tem oziru, tedaj šele bo organizacija lahko izpolnila org. pravne zaščite.

IV. Organizirati mora zaščito glede nameščan in premeščanj.

V tem pogledu je dolžnost odseka čuvati, da se vrše nameščanja pravično potom namestilne komisije in odločujoče oblasti tako glede stalnega, kakor začasnega učiteljstva. Ob vsakem slučaju, ki ga odssek ugotovi kot nepravilnega, mora informirati poverjeništvo, da odredi intervencijo v imenu organizacije ter ga bičati z načelnega stališča v stanovskem in po potrebi tudi dnevnem časopisju.

Predvsem mora skrbeti odssek:

1. Da se ne bo kršila učiteljska stalnost pridobljena po razpisu;

2. da se ne bo čuvala objektivnost in pravičnost pri nameščanjih in ne uporabljaj čl. 71. čin. zak.;

3. da se ne bo iz partizanskih vidikov izmenjavalo oseb na vodilnih mestih prosvetne uprave;

4. da se ne bo iz partizanskih ozirov premeščalo učiteljstva, ki nima mesta po razpisu;

5. da se ne bo gojila strankarska personalna beneficalna politika in izrabljanje politične konjunktore;

6. da noben org. član ne bo sprejel mesta proti gornjim principom ter brez pristanka organizacije tudi ne mesta v korporacijah, kjer fungirajo kot zastopniki učiteljstva.

V. Organizirati mora zaščito potom tiska v vseh dosedanjih nastelih pogledih.

Odssek mora zbirati točne in zanesljive podatke s pričami, o kršitvah gornjih principov s strani oblasti, političnih strank, vodilnih oseb, lastnih članov in organizacije in o krivcih in napakah, ki se dogajajo stanu kot celoti in poedincem potom na-

hat der Chor seine volle Eignung, die jugoslawische Vokalkunst im In- und Auslande zu repräsentieren, dargetan und muß unter unsere besten Gesangsvereinigungen gezählt werden... Das Konzert der slowenischen Lehrerschaft war eine in jeder Beziehung voll gelungene künstlerische Veranstaltung, der bald weitere folgen mögen. L. S. K.

»Narodno djelo«, 15. I. 1928.

... Ovo pjevačko društvo, koje uz Glazbenu Maticu slovi kao najbolje organiziran i discipliniran pjevački kor Slovenije, dalo je sinoć prvi koncert u Glazb. Zavodu sa vanrednim uspjehom. Pjevački zbor slovenskih učitelja i učiteljica podsjeća nas svojom uzornom cjelinom. Na prirjedbu čemo se u sljedećem broju opširnije osvrnuti...

Obširno kritiko g. S. V. prinaša tudi ljubljanski »Slovenec« z dne 17. jan. t. l. Drugi slovenski dnevnik v laskavih besedah ocenjuje zborov nastop v Zagrebu in citirajo većinoma oceno zagrebških listov. Poročila o našem koncertu so zašla celo čez mejo v Avstrijo. Prinašajo jih graški časopisi...

Led je prebit; usoda zbora leži sedaj na tebi slovensko učiteljstvo. Z zborom si se in se boš proslavilo še bolj, zato ne glej nanj iz ozkosrčnega vidika...

LISTEK.

Zagrebska kritika o pevskem zboru učiteljstva UJU.

»Novosti«, 16. I. 1928.

... Ako razmotrimo znanje slovenskih učitelja, to im možemo priznati, da su umjetnici prvog reda... Ženski zbor je na velikoj umjetničkoj visini... Program slov. učitelja je propagiranje moderne muzike, očito savremen program... Zbor slov. učitelja tehnički je na visini, a u dinamici zanimiv... Uspjeh zbora bio je potpun i oni su ozbiljni faktor u razvoju naše zborne reproduktivne umjetnosti... Ako razviju svoj mješoviti zbor do kulture i zvučnosti svojeg ženskog zbora, to će postati jak reprezentativni zbor naše kraljevine... Zbor slov. učit. uvijek ćemo rado slušati u Zagrebu i očekujemo njihov daljnji nastup. Dr. Krenedić.

»Jutarnji list«, 16. I. 1928.

Pevski zbor učiteljstva UJU iz Ljubljane pokazao je Zagrebu visok tehnički i umjetnički nivo. Zbor slov. učitelja odlikuje se korskim i muzičkom disciplinom, koja zadržuje i koja može služiti uzorom. U prvom redu izbijaju iz zbora sjajni altii, koji će svojim sonornim, sočnim i punim zvukom jedva naći preemca među ostalim našim zborovima. Altii toga zbora, poseban je odlo-

mak, a plemenitost i mekkoća toga tona djeluje neodoljivom snagom. Odični su i soprani, koji ni u najvišim položajima nijesu nametljiviji. Oni su svladali svoju težku partiju u tako ukusnoj formi, da već i to zaslužuje svako priznanje. Ženski zbor toga društva u svojem solo nastupu živo je podsjećao na gudalički orkestar. Punoća i čistoća harmonije, krasan legato i jasnoća intonacije u punoj si mjeri pojačavali ovu impresiju. Muški zbor idealno podupire harmoniju i ritam, a sa ženskim zborom stapa se u jedinstvenu cjelinu. Tenori su mekani i vitki, a basi masivni i snažni. Ukratko: »Zbor slovenskih učitelja« spada u prve redove naših pjevačkih društava, a imade sve preduvjete, da nas i našu muziku dolično reprezentuje u inozemstvu... Dirigent Srećko Kumar imade zbor potpuno u svojoj vlasti. Njegove kretnje sluša zbor najvećom preciznošću. Kumar izradio je sve zborove vještom rukom i muzikalnim osjećajem, te je velik uspjeh večeri i njegova neopisiva zasluga. Zbor slov. učit. stekao je svojim prvim nastupom simpatije zagrebačkog općinstva, a i velik umjetnički uspjeh. Bilo je vrlo mnogo srdačnog povladjivanja, te tri krasna lov vijenca, koja su darivala »Kolo«, »Balkan« i »Hrvatski učitelji«. Zbor slov. učit. vazda nam dobro došao! —žh.—

»Obzor«, 16. I. 1928.

... Moramo odmah priznati, da je zbor i po svojem glasovnom sastavu i po spremi dorasao visokom umjetničkom zadatku, koji

si je postavio, ali naročito valja istaknuti dvostruke teškoće, s kojima mora da se bori ovaj zbor zato jer mu je članstvo rasijano po čitavoj Sloveniji, teškoće, koje ostali naši zborovi ne poznaju i koje od svakoga pojedina pjevača traže osobito pozhrtvovnost. Sve slobodne nedjelje i praznici posvećeni su putovanjima u Ljubljani i pokusima. A i dirigent, g. Kumar, zborovodja zagrebačkoga »Kola«, ne živi na licu mjesta. Uza sve to uspjelo je dirigentu i pjevačima da uspostave onaj potrebni unutarnji kontakt i da izrade svoj program u solidnoj, kvalitetnoj i lijepoj umjetničkoj formi. Sve točke programa, u pretežnom broju tehnički vrlo teške, a često i nezahvalno pisane, bile su izvedene sigurno, precizno, dinamički i agogički diferencirano, te u zvučnosti, koja potpuno zadovoljava... Oni se mogu vratiti svojim domovima sa zadovoljstvom, da je njihova misija u glazbeno-kulturnom pogledu potpuno uspjela... Lujo Šafranek-Kavić.

»Morgenblatt«, 17. I. 1928.

... Das im allgemeinen gut ausgewählte Stimmenmaterial bildet einen homogenen und ausgeglichenen Klangkörper von sinnlicher Fülle und ungezwungener Frische; namentlich ist die stimmlich reiche und charakteristische Alt-Gruppe hervorzuheben. Die Disziplin und Technik des Chores lassen auf eine gründliche Einzel- und Ensemble-Durchbildung der Sängerschar schließen. Durch die präzise und plastische Ausführung des nichts weniger als leichten Programmes